

Súd: Okresný súd Galanta
Spisová značka: 13P/375/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2312231233
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 05. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marianna Hostovecká
ECLI: ECLI:SK:OSGA:2014:2312231233.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Galanta, v konaní vedenom pred sudkyňou JUDr. Mariannou Hostoveckou, v právnej veci navrhovateľa L. Č., nar. X. X. XXXX, trvale bytom XXX XX F. č. XXX, zast. JUDr. Denisom Glajchom, advokátom so sídlom 955 01 Topolčany, Bernelákova 2476/34, proti odporkyni V. Č., rod. C., nar. XX. X. XXXX, trvale bytom XXX XX F. č. XXX, zast. Advokátskou kanceláriou TIMAR & partners, s.r.o., so sídlom 927 01 Šaľa, Štúrova 42, o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov na čas po rozvode k mal. deťom Č., a to F., nar. XX. X. XXXX a R., nar. XX. XX. XXXX, zastúpeným kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, takto

rozhodol:

I. Súd manželstvo účastníkov konania navrhovateľa L. Č., nar. X. X. XXXX a odporkyne V. Č., rod. C., nar. XX. X. XXXX, uzatvorené dňa XX. XX. XXXX vo F., zapísané v Knihe manželstiev matričného úradu F., vo zväzku 10, ročník 2001, na strane 67, pod poradovým číslom 14, rozvádza.

II. Súd zveruje na čas po rozvode maloleté deti Č., a to F., nar. XX. X. XXXX a R., nar. XX. XX. XXXX, do osobnej starostlivosti matke. Zastupovať maloleté deti a spravovať ich majetok sú oprávnení obaja rodičia.

III. Otec detí je povinný prispievať na výživu maloletej F. sumou 140,- eur mesačne a na maloletého R. sumou 110,- eur mesačne, počnúc dňom právoplatnosti tohto rozsudku, kde výživné je splatné vždy do 15-teho dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky maloletých detí.

IV. Otec detí je oprávnený stýkať sa s maloletými deťmi v nasledovnom rozsahu :

Počas roka každý nepárny týždeň od piatku od 18,00 hod. do nedele do 16,30 hod., počas letných prázdnin každý rok v čase od 15.7. od 9,00 hod. do 15.8. do 18,00 hod., počas vianočných sviatkov každý nepárny rok v čase od 26.12. od 10,00 hod. do 3.1. nasledujúceho roka do 18,00 hod. a každý nepárny rok v čase od 2.1. od 10,00 hod. do 5.1. do 18,00 hod. a každý párný rok v čase od 26.12. od 10,00 hod. do 31.12. do 18,00 hod. s tým, že otec si maloleté deti vyzdvihne a vráti v stanovenom čase v mieste ich bydliska a matka je povinná maloleté deti riadne a včas pripraviť na styk s otcom.

V. Účastníci nemajú právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Navrhovateľ svojím návrhom zo dňa 28. 11. 2012 žiadal, aby súd rozviedol jeho manželstvo uzavreté s odporkyňou, ktoré je trvalo a hlboko rozvrátené a plní iba formálnu funkciu. V návrhu uviedol, že z manželstva pochádzajú dve mal. deti. Svoj návrh odôvodnil tým, že 4 mesiace manželia nežijú v

spoločnej domácnosti, intímne spolu nežijú, nehospodária spolu. Na čas po rozvoде žiadal mal. deti zveriť do osobnej starostlivosti matke a žiadal, aby súd určil výživné voči maloletým deťom vo výške 60,- eur mesačne na maloletú F. a 50,- eur mesačne na maloletého R..

Odporkyňa sa k návrhu vyjadrila podaním zo dňa 24. 1. 2013 tak, že manželstvo uzatvárala z lásky, pričom chovanie, postoj a dôvody rozvoďu počas manželstva zo strany navrhovateľa sa neprejavovali pred jeho uzatvorením, ale asi 4 roky po uzavretí manželstva. Rodina nikdy nežila nadštandardným spôsobom života a po narodení oboch detí sa manželstvo stalo bojom o prežitie. Navrhovateľ sa začal zadlžovať v rôznych bankových a nebankových inštitúciách, mal problémy s hazardnými hrami a hracími automatmi a ešte nesplatil jednu pôžičku, už sa stihol opäť zadlžiť. Vinou navrhovateľa rodina mala niekoľko exekučných konaní. Odporkyňa preferovala lacný a skromný nákup stravy pred mesačnými nákladmi spojenými s bývaním a taktiež odievanie detí bolo len nutnou záležitosťou. Dovoľenky rodina neabsolvovala žiadne, deti nevedia čo je letný tábor, víkendový pobyt alebo škola v prírode. Navrhovateľ vždy vyžadoval uspokojovanie svojich potrieb bez ohľadu na finančnú situáciu rodiny (1 - 2 krabičky cigariet denne, pivo). Navrhovateľ počas manželstva prevažne pracoval, ale bol vedený aj na Úrade práce sociálnych vecí a rodiny ako nezamestnaný. 9 rokov pracoval vo firme Volkswagen Slovakia, a.s. v Bratislave a aj napriek dobrému príjmu sa rozhodol dobrovoľne ukončiť pracovný pomer a šiel pracovať do Košíc na živnosť, kde po šiestich týždňoch skončil pre nevyplatenie mzdy. V roku 2008 do roku 2011 vykonával práce ako samostatne zárobková činná osoba. Posledný rok pracuje opäť v spoločnosti Volkswagen Slovakia, a.s, ale jeho príjem je ako u začiatočníka, hoci nie je nízky, no má perspektívu za zvyšovať. V septembri 2012 zistila, že navrhovateľ má mimomanželský pomer, ktorý žiadala ukončiť, avšak márne. Navrhovateľ sa presťahoval k svojej novej priateľke, rodinu zanechal bez finančných prostriedkov v ich dome v hmotnej núdzi, kde bol odpojený plyn z dôvodu neuhradenia mesačných platieb a odporkyňa s deťmi preto museli odísť bývať k odporkyninej matke v tesnej blízkosti. Odporkyňa pracuje ako predavačka v spoločnosti Kaufland s príjmom 400,- eur mesačne. Deti navštevujú len krúžky, ktoré sa vykonávajú bezplatne v prostredí školy. Syn potrebuje ortopedickú obuv, nakoľko má problémy s nohami, túto zdravotnú poisťovňa neprepláca. Odporkyňa uviedla, že s rozvoďom súhlasí. Požadovala určiť výživné na F.E. vo výške 130,- eur mesačne a na R. vo výške 100,- eur mesačne.

Súd sa oboznámil s obsahom spisu a listinnými dôkazmi v ňom založených - najmä sobášny list účastníkov a rodné listy mal. detí, a iné na konanie vzťahujúce sa listinné dôkazy (príjmy a výdavky rodičov), vypočul účastníkov konania a zistil nasledovný skutkový a právny stav veci:

Z predloženého sobášneho listu súd zistil, že účastníci uzatvorili manželstvo dňa XX. XX. XXXX vo F., ktoré je zapísané v Knihe manželstiev matričného úradu F., vo zväzku 10, ročník 2001, na strane 67, pod poradovým číslom 14. Počas manželstva sa účastníkom konania narodili dve deti a to F., nar. XX. X. XXXX a R., nar. XX. XX. XXXX.

Účastníci konania počas manželstva mali posledné spoločné bydlisko vo F., t.j. v obvode tunajšieho súdu, ktorý je na konanie miestne príslušný podľa § 88 ods. 1 písm. a/ O.s.p. (pred bodkočiarkou).

Navrhovateľ je národnosti slovenskej, odporkyňa maďarskej, u oboch sa jedná o prvé manželstvo, obaja majú stredné vzdelanie bez maturity.

Z výsluchu navrhovateľa mal súd za zistené, že vylučuje obnovu manželského spolužitia, manželstvo neplní svoj účel, manželia sa citovo odcudzili v dôsledku dlhodobých nezhôd, v dôsledku čoho si navrhovateľ na jeseň 2012 (október - november) našiel aj novú známosť. Manželia od leta 2012 spolu intímne nežijú a od novembra 2012 nežijú v spoločnej domácnosti a spolu nehospodária.

Zdravotný stav navrhovateľa je dobrý. Na zabezpečovanie vlastných potrieb má bežné mesačné výdavky.

Z výsluchu odporkyne mal súd za zistené, že rovnako vylučuje obnovu manželského spoluzitia, manželstvo neplní svoj účel, odporkyňa však vidí príčiny rozvratu manželstva v tom, že navrhovateľ neprimerane finančne zaťažoval rodinu, bral si pôžičky, ktoré nesplácal, v dôsledku čoho celá rodina bola vystavená viacerým exekúciám. Navrhovateľ si svoje finančné záväzky voči veriteľom nikdy neplnil, je pravda, že úvery a pôžičky boli brané práve na zabezpečenie potrieb rodiny a domácnosti. Rovnako však je pravda, že odporkyňa často nemala deťom dať čo jesť a to ani na desiatu do školy, dokonca v rokoch 2011 až 2012 bola domácnosť opakovane odpojená od elektriny a plynu, v dôsledku čoho dňa 3. 11. 2012 odporkyňa opustila spoločnú domácnosť s navrhovateľom a presťahovala sa aj s deťmi k jej matke. Zdravotný stav odporkyne je dobrý. Na zabezpečovanie vlastných potrieb a potrieb detí (oblečenie, hygiena, strava) má bežné mesačné výdavky.

Z vyjadrení oboch manželov súd mal za jednoznačne preukázané, že manželia obaja rovnako vnímajú rozpad manželstva intenzívne posledných 6 rokov.

Podľa čl. 1 základných zásad zák. č. 36/2005 Z.z. o rodine a zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len ZR), manželstvo je zväzkom muža a ženy. Spoločnosť tento jedinečný zväzok všestranne chráni a napomáha jeho dobro. Manžel a manželka sú si rovní v právach a povinnostiach. Hlavným účelom manželstva je založenie rodiny a riadna výchova detí.

Podľa čl. 4 základných zásad ZR, všetci členovia rodiny majú povinnosť vzájomne si pomáhať a podľa svojich schopností a možností zabezpečovať zvyšovanie hmotnej a kultúrnej úrovne rodiny.

Podľa § 18 ZR, manželia sú si v manželstve rovní v právach a povinnostiach. Sú povinní žiť spolu, byť si verní, vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť, pomáhať si, starať sa spoločne o deti a vytvárať zdravé rodinné prostredie.

Podľa § 22 ZR k zrušeniu manželstva rozvodom možno pristúpiť len v odôvodnených prípadoch.

Podľa § 23 ods. 1 ZR, súd môže manželstvo na návrh niektorého z manželov rozviesť, ak sú vzťahy medzi manželmi tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spoluzitia.

Podľa § 23 ods. 2 ZR, súd zisťuje príčiny, ktoré viedli k vážnemu rozvratu vzťahov medzi manželmi, a pri rozhodovaní o rozvode na ne prihliada. Súd pri rozhodovaní o rozvode vždy prihliadne na záujem maloletých detí.

Pod pojmom manželstvo nie je možné chápať len faktické spoluzitie muža a ženy. Je to zväzok muža a ženy, jediná forma spoluzitia dvoch osôb rozdielneho pohlavia výrazne regulovaná ZR. Manžel a manželka sú si rovní v právach a povinnostiach. Hlavným účelom manželstva je založenie rodiny a riadna výchova detí. Rodičovstvo je spoločnosťou mimoriadne uznávaným poslaním ženy a muža. Všetci členovia rodiny majú povinnosť vzájomne si pomáhať. Manželstvo je zväzok muža a ženy, ktorý vzniká na základe ich dobrovoľného a slobodného rozhodnutia uzavrieť manželstvo po splnení podmienok ustanovených zákonom o rodine. Jeho účelom je vytvoriť harmonické a trvalé životné spoločenstvo, ktoré zabezpečí riadnu výchovu detí. K zrušeniu manželstva rozvodom možno pristúpiť len v odôvodnených prípadoch na návrh niektorého z manželov, ak sú vzťahy medzi manželmi tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spoluzitia. Podanie návrhu na rozvod manželstva je osobným právom každého z manželov, čo vyplýva zo zásady manželstva ako slobodného a dobrovoľného zväzku muža a ženy. Pri skúmaní, či sú vzťahy medzi manželmi tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj spoločenský účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spoluzitia, súd berie do úvahy najmä vzájomný vzťah medzi manželmi, doterajšie spoluzitie, jeho dĺžku ako aj mieru vzájomnej odkázanosti a možnosti poskytovať si osobnú, majetkovú a materiálnu pomoc. Pri posúdení podmienky súdom, či od manželov možno, resp. nemožno očakávať obnovenie manželského spoluzitia,

sa viac-menej musí súd vypořadat' so subjektívnym postojom účastníkov konania, ktorý závisí od vôle manželov a ich postoju k manželstvu. Posudzovanie vážnosti narušenia a rozvratu vzťahov medzi manželmi predpokladá podrobne sa zaoberat' príčinami.

V zmysle citovaných ustanovení a zisteného skutkového stavu súd zistil, že manželstvo je hlboko a trvalo rozvrátené, pričom za dôvod rozpadu manželstva súd považuje citové odcudzenie odporkyne z dôvodu navrhovateľovej mimomanželskej známosti, ale predovšetkým navrhovateľov laxný prístup k potrebám rodiny a ich zabezpečovaniu. Výrazné problémy v rodine nastali v období, keď navrhovateľ dobrovoľne odišiel zo zamestnania, kde dosahoval príjem cca. 1000,- eur v čistom a viac, tento príjem bol stabilný a začal podnikat', pričom nemal dostatočne vytvorené zázemie pre samostatné podnikanie, čo svedčí o jeho nezodpovednom prístupe najmä k mal. deťom, ktorých potreby musia rodičia zabezpečovať a uhrádzať. Rodina tak prišla o hlavný a nie zanedbateľný príjem, v dôsledku čoho sa začali prejavovať, a postupom času zintenzívňovať, finančné problémy rodiny. Manželia v súčasnosti nie sú schopní vytvorit' harmonické a trvalé životné spoločenstvo, ktoré by zároveň zabezpečilo riadnu výchovu mal. detí. Od novembra 2012 manželstvo neplní ani jednu svoju funkciu (biologickú, ekonomickú). Aj keď z manželstva pochádzajú dve maloleté deti, nie je v rozpore s ich záujmami rozvod manželstva, nakoľko manželia nevytvárali zdravé rodinné prostredie, v ktorom by spoločne vychovávali svoje deti. Bude preto v ich záujme vyrastať síce s jedným rodičom separátne od druhého, s prihliadnutím na ich citovú väzbu, avšak v pokojnom, nerušenom a stabilnom výchovnom prostredí, ktoré sú rodičia schopní samostatne zabezpečiť.

Podľa § 24 ods. 1 ZR, v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.

Podľa § 24 ods. 2 ZR, rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností možno nahradiť dohodou rodičov. Dohoda musí byť schválená súdom, inak je nevykonateľná.

Podľa § 24 ods. 4 ZR, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

Podľa § 25 ods. 1 ZR, rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode.

Podľa § 28 ods. 1 písm. a/ ZR, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa. Podľa ods. 2 rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

V odseku 1 sa príkladmo vymedzuje obsah rodičovských práv a povinností vo vzťahu k maloletému dieťaťu (na rozdiel od pôvodného pojmu rodičovských práv, ktorý pokrýval bez ďalšieho upresnenia i rodičovské povinnosti). Vymedzený obsah rodičovských práv a povinností zahŕňa v sebe najmä sústavnú a dôslednú starostlivosť o výchovu maloletého dieťaťa, o jeho zdravie, výživu a všestranný vývoj. Premietajú sa tu prvýkrát práva a povinnosti rodičov pri výchove maloletého dieťaťa, zakotvené v príslušných článkoch Dohovoru o právach dieťaťa, oznámeného pod č. 104/1991 Zb. V zmysle uvedeného Dohovoru rodičia sú napr. povinní chrániť záujmy dieťaťa tak, aby sa v každom prípade

zabezpečil jeho nejlepší zájem (samozrejme uprednostnený pred záujmami rodičov, resp. niektorého z rodičov), ktorý musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, uskutočňovanej napríklad aj súdmi (čl. 3); rozvoj dieťaťa sa má zabezpečiť v najvyššej možnej miere (čl. 6 ods. 2), pričom výchova dieťaťa musí byť zameraná na rozvoj osobnosti dieťaťa, jeho nadania, rozumových a fyzických schopností, na prípravu na aktívny život v dospelom veku a podobne (čl.29).

S poukazom na Dohovor o právach dieťaťa, podľa článku 3 záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi. Štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, sa zaväzujú zabezpečiť dieťaťu takú ochranu a starostlivosť, aká je nevyhnutná pre jeho blaho, pričom berú ohľad na práva a povinnosti jeho rodičov, zákonných zástupcov alebo iných jednotlivcov právne za neho zodpovedných, a robia pre to všetky potrebné zákonodarné a správne opatrenia. Podľa článku 27 Dohovoru, štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, uznávajú právo každého dieťaťa na životnú úroveň nevyhnutnú pre jeho telesný, duševný, duchovný, mravný a sociálny rozvoj. Rodič(ia) alebo iné osoby, ktoré sa o dieťa starajú, nesú v rámci svojich schopností a finančných možností základnú zodpovednosť za zabezpečenie životných podmienok nevyhnutných pre rozvoj dieťaťa.

Podľa § 62 ods. 1 ZR, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 62 ods. 2 ZR, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 ods. 4 ZR, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

Podľa § 62 ods. 5 ZR, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 63 ods. 1 ZR, rodič, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, je povinný preukázať ich súdu, predložiť podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov a umožniť súdu sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu zistenie aj ďalších skutočností potrebných na rozhodnutie. Ak si rodič nesplní túto povinnosť, predpokladá sa, že výška jeho priemerného mesačného príjmu predstavuje dvadsaťnásobok sumy životného minima.

Podľa § 75 ods. 1 ZR, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 78 ods. 1 ZR, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Podľa § 163 ods. 1 a 2 O.s.p., rozsudok odsudzujúci na plnenie v budúcnosti zročných dávok alebo na plnenie v splátkach možno na návrh zmeniť, ak sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie dávok alebo splátok. Zmena rozsudku je prípustná od času, keď došlo k zmene pomerov.

Rozsudky o výchove a výžive maloletých detí a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

Keďže s konaním o rozvod manželstva sa podľa § 113 O.s.p. ex lege spája konanie o úprave pomerov manželov k ich maloletým deťom na čas po rozvode, bez ohľadu na to, či výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletým deťom bol už upravený skorším rozhodnutím súdu alebo súdom schválenou dohodou, súd rozhodoval a upravil rodičovské práva a povinnosti k maloletým deťom.

Pri zverení detí do osobnej starostlivosti toho - ktorého rodiča súd akceptoval v plnej miere dohodu rodičov, ktorí žiadali deti zveriť do starostlivosti matke, pričom k takejto starostlivosti dochádza už od novembra 2012, kedy matka opustila spoločnú domácnosť. Rodičia sa taktiež dohodli aj na úprave styku otca s mal. deťmi a to tak, ako to vyplýva z výroku IV., avšak nevedeli sa dohodnúť na výške výživného. Keďže rodičovskú dohodu súd schvaľuje ako celok (a ako celok prednesená nebola), t.j. zverenie mal. detí, výživné druhého rodiča voči deťom a úprava styku, súd rozhodol autoritatívne, hoci v časti zverenia detí a úpravy styku v súlade s návrhom rodičov.

Zverenie mal. detí do starostlivosti matky súd považoval za rozumné a zodpovedajúce doterajšiemu stavu, ktorému sa mal. deti už aj prispôbili a najmä s ktorým sa vžili. Matka sa o deti stará riadne, jej starostlivosti nemožno nič vytknúť. Takto upraviť práva a povinnosti rodičov navrhol aj kolízny opatrovník.

Úprava styku otca s deťmi zodpovedá rozumnému usporiadaniu vzájomných práv a povinností, styk detí s otcom zaručuje právo detí na pravidelný a čo najširší styk s druhým, rodičom, pričom sú upravené nielen víkendy počas bežného roka, ale aj hlavné prázdniny - letné a zimné. Súd však nemá pochybnosti o tom, že rodičia mal. detí sú schopní upraviť styk detí s otcom najmä v súlade s požiadavkami mal. detí, na ktorých záujmy je nutné prihliadať, pričom žiaden rozsudok nie je schopný dostatočne a úplne vyhovujúco odraziť potreby a požiadavky mal. detí, ktoré sa môžu navyše meniť v súvislosti z vekom detí, ich záujmami, potrebami, zdravotným stavom a pod.

Pri určení výšky vyživovacej povinnosti súd vychádzal tak z odôvodnených potrieb a záujmov maloletých detí, ako aj schopností a možností ich rodičov s poukazom na vyššie citované ustanovenia zákona č. 36/2005 Z.z.

Z predložených listinných dôkazov mal súd za preukázané, že navrhovateľ pracuje od 1. 12. 2011 v spoločnosti Volkswagen Slovakia, a.s., kde dosahuje v súčasnosti čistý priemerný mesačný príjem vo výške 1008,- eur. V období od 17. 2. 2014 do konca apríla 2014 bol preradený na jednosmennú prevádzku podľa § 90 ZP, v ktorom období dosahoval nižší príjem (cca. 600,- eur), avšak t.č. opätovne pracuje v trojsmennej prevádzke, kde dosahuje pôvodný príjem. Jednalo sa teda o krátkodobú zmenu, ktorá podstatne nemôže ovplyvniť vyživovaciu povinnosť otca voči deťom.

Odporkyňa pracuje v spoločnosti Kaufland, v.o.s., kde dosahuje čistý priemerný mesačný príjem vo výške 424,37 eura. Z Rozhodnutia Centra právnej pomoci sp. zn. 8367/2013 zo dňa 19. 11. 2013 súd zistil, že matka detí v stave materiálnej núdze.

Mal. F. je žiačkou X. ročníka ZŠ vo F. a mal. R. žiakom X. ročníka ZŠ vo F.. R. je dlhodobo sledovaný ortopédom, inak súd deti zdravé. Mal. deti žijú od rozchodu rodičov s matkou, navštevujú krúžky v škole ako súčasť vyučovania, tieto sú bezplatné. Deti sa stravujú v škole (obedy - cca. 35,- eur na 1 dieťa).

Z predložených listín a výpovedí účastníkov konania súd zistil nasledovné mesačné výdavky rodičov detí na spoločnú domácnosť (t.j. do času, kým v nej žili): platby za elektrinu 60,- eur, vodné a stočné - 5,- eur, koncesionárske poplatky - 4,64 eura, kúrenie, mesačná splátka úveru vo VÚB - 145,- eur.

Z konania tunajšieho súdu pod sp. zn. 17C/94/2013 má súd za preukázané, že súd rozsudkom zo dňa 13. 5. 2014 zaviazal odporkyňu na úhradu dlžnej sumy za spotrebovaný plyn v spoločnej domácnosti vo výške 544,94 eura spolu s úrokom z omeškania. Na tomto dlhu sa odporca odmieta podieľať.

Od novembra 2012 odporkyňa s deťmi žije v domácnosti u svojej matky, ktorej na domácnosť prispieva sumou 60,- eur mesačne (preukázané v konaní tunajšieho súdu pod sp. zn. 12P/81/2013).

Rozsudkom tunajšieho súdu zo dňa 9. 1. 2014 pod č.k. 12P/81/2013 - 67, ktorý nadobudol právoplatnosť dňom 28. 1. 2014, súd schválil rodičovskú dohodu, na základe ktorej sa na čas do rozvodu manželstva rodičov mal. detí maloleté deti zverili do osobnej starostlivosti matke. Zastupovať maloleté deti a spravovať ich majetok sú oprávnení obaja rodičia. Otec detí sa zaviazal prispievať na výživu maloletej F. sumou 140,- eur mesačne a na maloletého R. sumou 110,- eur mesačne, počnúc od 1. 12. 2012, kde výživné je splatné vždy do 15-teho dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky maloletých detí.

Keďže od uvedeného rozhodnutia uplynul krátky čas, kedy sa nijako nezmenili pomery na strane rodičov či detí, súd nevidel priestor na to, aby o právach a povinnostiach rodičov voči deťom rozhodol inak, ako sa na tom rodičia dohodli dňa 9. 1. 2014 pred súdom.

Po posúdení výdavkov a príjmov rodičov detí, s poukazom na vek detí, súd považoval za spravodlivé určiť výživné na deti tak, ako to vyplýva z rodičovskej dohody v konaní pod sp. zn. 12P/81/2013, ktorú rodičia uzatvorili pred pár mesiacmi (od právoplatnosti uplynuli len necelé 4 mesiace). Táto suma výživného sa javí ako primeraná k výške príjmov rodičov, ich mesačným nákladom, ale najmä k veku detí a ich potrebám. Zároveň súd poukazuje na to, že len na 2,5 mesiaca došlo u otca k zníženiu príjmu, avšak nie v tak radikálnej miere, ktorá by mala vplyv na výšku výživného, navyše otec detí sa neprimerane a na vlastné riziko nie málo zadlžuje u viacerých bankových či nebankových inštitúciách, ktoré výdavky však nesmie súd uprednostniť pred výživným na mal. deti. Otec detí by si mal uvedomiť svoju zodpovednosť voči mal. deťom a svoje povinnosti a k tomu prispôbiť nakladanie s finančnými prostriedkami. Exekučné konania, ktoré sa vedú voči navrhovateľovi, sú len negatívnym dôsledkom neplnenia si svojich povinností voči veriteľom, takéto nezodpovedné správanie navrhovateľa nemôže nijakým spôsobom zaťažovať mal. deti (§ 75 ods. 1 ZR).

Pre zákonný vznik vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je relevantnou objektívna právna skutočnosť narodenia dieťaťa, jej zánik zákon spája s nadobudnutím schopnosti dieťaťa samostatne sa živiť. Schopnosťou dieťaťa samostatne sa živiť treba rozumieť schopnosť samostatne, z vlastných zdrojov uspokojovať všetky relevantné životné náklady. Vyžaduje sa, aby táto schopnosť napĺňala požiadavku trvalosti tohto stavu, príjem náhodného charakteru nemožno považovať za nadobudnutie schopnosti samostatne sa živiť. Ako okolnosť, keď trvá vyživovacia povinnosť rodičov (odôvodnená úlohou rodiča viesť dieťa k získaniu vzdelania, a tým potrebných predpokladov na sebarealizáciu), sa tradične akceptuje štúdium. Vychádza sa z definitívnosti získania predpokladov na výkon povolania. Treba vychádzať z konkrétnych okolností prípadu. Na jednej strane treba brať do úvahy záujem dieťaťa vo vzťahu k jeho schopnostiam a danostiam, aby získalo vhodné predpoklady na svoje lepšie uplatnenie, na druhej strane je oprávnená požiadavka včasnej realizácie uvedených daností, aby nedochádzalo k zneužívaniu rodičovskej vyživovacej povinnosti len z dôvodu negatívneho postoja k práci (napr. zavinené rozviazanie pracovného pomeru). Dosiahnutím plnoletosti (ani inou časovou hranicou) vyživovacia povinnosť rodičov nezaniká (pokiaľ dieťa z rôznych dôvodov nenadobudne schopnosť samostatne sa živiť, vyživovacia povinnosť trvá do smrti rodiča alebo dieťaťa).

Zákonná vyživovacia povinnosť oboch rodičov neznamená mechanickú rovnosť. Vychádza sa z individuálnych schopností, možností a majetkových pomerov každého z nich. Na uvedené skutočnosti treba prihliadnuť aj z hľadiska kritérií potenciality príjmov (§ 75), t.j. či sa povinný nevzdal bez dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu, resp. či neberie na seba neprimerané majetkové riziká. Z fiktívnej sumy bude súd vychádzať napríklad vtedy, ak dospeje k záveru, že povinný bezdôvodne zastáva horšie platené miesto nezodpovedajúce jeho kvalifikácii, hoci niet prekážok, aby zastával lepšie platené miesto.

Pri určovaní výživného nemožno uplatňovať mechanický výpočet v tom zmysle, že rodičovi, ktorý má dvojnásobný príjem v porovnaní s druhým rodičom, sa určí výživné v dvojnásobnej výške, keďže pri nižšom príjme je vyšší podiel nákladov, ktoré rodič zo sumy svojich príjmov musí vynaložiť na nevyhnutné potreby. Všeobecne platí, že výživné by nemalo byť určené tak, aby viedlo k existenčným problémom povinného rodiča a jeho snahe z tohto dôvodu sa vyhnúť plneniu tejto povinnosti.

V konaní treba nevyhnutne zisťovať výdavky, predovšetkým pravidelné, ako aj nepravidelné náklady spojené s bývaním (nájomné, prevádzka bytu, domu), stravou, ošatením, zdravotným stavom, starostlivosťou o dieťa a domácnosť, inými vyživovacími povinnosťami, poisťovacími plneniami, sporením, pôžičkami, splátkovými platbami, daňovými plneniami, výdavkami na výkon povolania. Pre komplexnosť posúdenia majetkových pomerov povinného sú predmetom dokazovania aj pasíva (rôzne formy úverov, pôžičiek, náhrady škody). Aj tu treba vychádzať z priority vyživovacej povinnosti a posudzovať ich z hľadiska potenciality. Na zadĺženie povinného rodiča z dôvodov, ktoré nie sú nevyhnutné, resp. súvisia so zaobstaraním predmetov nadštandardnej hodnoty, súd pri ustálení majetkových pomerov nebude prihliadať. Aplikačná prax požaduje neprihliadať ani na dlhy vzniknuté z trestnej činnosti, prípadne z nečestného konania, ktorého dôsledky by sa nemali prenášať na dieťa. Rozoberané kritériá na strane rodičov sa posudzujú vo vzájomnej súvislosti s odôvodnenými potrebami na strane oprávneného dieťaťa.

Odôvodnenosť potrieb vyjadruje požiadavku, aby plnením vyživovacej povinnosti boli uspokojené všetky náklady vo vzťahu k dieťaťu, ktoré možno očakávať. Miera potrieb dieťaťa je rôzna. Závisí od veku, duševnej a fyzickej vyspelosti, schopností, zdravotného stavu, záujmov, nadania, talentu, vzdelania, od formy prípravy na budúce povolanie. Súčasne závisí od schopností a možností rodičov. V prípade obmedzených predpokladov na strane rodičov sa preto môže pohybovať od bežných najzákladnejších potrieb nutných pre život až po plné uspokojenie všetkých odôvodnených potrieb dieťaťa. Je teda úmerná životnej úrovni rodičov. Prípravu na povolanie umožňujú rôzne typy škôl, v rámci ktorých sú aj odlišné náklady.

Obligatórnym zákonným hľadiskom je osobný výkon starostlivosti o dieťa. Uvedené konanie sa v zmysle predmetného ustanovenia chápe ako určitá hodnota, ktorá sa pri určovaní výživného nemôže nebrať do úvahy. Hoci zákon používa termín "prihliada sa", osobnú starostlivosť nepochybne kladie na roveň finančnému zabezpečeniu výživy. Miera, v akej treba prihliadať na osobnú starostlivosť o dieťa v rámci plnenia vyživovacej povinnosti, sa mení podľa veku dieťaťa, resp. jeho zdravotného stavu.

Ďalší prostriedok na presadzovanie záujmov detí (aj plnoletých) predstavuje novým zákonom zakotvená priorita výživného v rámci komplexu výdavkov povinného rodiča. Priorita vyživovacej povinnosti rodiča je daná záujmom dieťaťa chráneným príslušnými medzinárodnými dohovormi. V rámci preukazovania výdavkov povinného v konaní o určenie výživného súd posúdi charakter zistených výdavkov, t.j. či ich vo vzťahu k prednostnej vyživovacej povinnosti možno považovať za nevyhnutné. Pokiaľ ich neposúdi ako nevyhnutné, na takéto sumy neprihliadne a výšku výživného určí zo sumy, ako by k ich vynaloženiu nedošlo (rodičom nadobudnuté majetkové podstaty ostávajú nedotknuté).

Kritériami určovania rozsahu výživného sú popri odôvodnených potrebách dieťaťa aj možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodičov, ktoré však vždy limitujú uspokojovanie odôvodnených potrieb dieťaťa. Pri určovaní konkrétneho rozsahu výživného je potrebné vychádzať predovšetkým z toho, aká peňažná suma mesačne je potrebná na úhradu odôvodnených potrieb dieťaťa, pričom medzi tieto potreby patria výživa vo vlastnom zmysle slova, hmotné potreby, ako je šatstvo, bielizeň, nájomné za byt, ako aj potreby súvisiace s rozširovaním a prehĺbovaním vzdelania dieťaťa, rozvojom jeho záujmov, prípravou na budúce povolanie, kultúrne, športové a rekreačné potreby, t.j. všetky nevyhnutné potreby, ktoré vyžaduje život kultúrneho človeka v súčasnosti. Miera týchto potrieb je odstupňovaná a závisí predovšetkým od veku dieťaťa a jeho zdravotného stavu, pričom ak to možnosti a schopnosti rodičov dovoľujú, má výživné zabezpečovať primeraný podiel na výhodách, ktoré dovoľujú možnosti rodičov.

Vychádzajúc z vyššie uvedených úvah je potrebné zdôrazniť, že výživné nie je možné určovať mechanickým výpočtom. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov a pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. Pri určení výživného súd prihliada na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku alebo majetkového prospechu. Rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Podstatnými skutočnosťami pre posúdenie možnosti a schopností povinného plniť si vyživovaciu povinnosť sú aj okolnosti týkajúce sa jeho majetkových pomerov, ktoré treba posudzovať komplexne.

Cieľom § 62 ods. 5 ZR je zvyšovať plynule mieru rodičovskej zodpovednosti tým, že potreby rodiča môžu byť uspokojené až následne, keď rodič splní svoju vyživovaciu povinnosť a prispeje v dostatočnej miere na potreby dieťaťa. Každý rodič má povinnosť v prvom rade zabezpečiť výživu svojho dieťaťa, až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojovanie svojich vlastných potrieb. To znamená, že rodič je povinný korigovať svoje potreby tak, aby mohol zabezpečiť svojmu dieťaťu, ku ktorému má zákonnú vyživovaciu povinnosť, výživné v čo najväčšom rozsahu.

Súd mal vykonaným dokazovaním za preukázané, že otec si vyživovaciu povinnosť doposiaľ plnil, na mal. deti však inak významnejším spôsobom neprispieva. Deti sú vo vývoji, majú svoje mesačné výdavky na hygienické potreby, stravu a všetka starostlivosť a finančné zabezpečenie detí je viac menej na matke. Matka sa riadne o deti osobne stará. Od poslednej úpravy výživného nedošlo k takej podstatnej zmene okolností, ktoré by odôvodňovali inak upraviť vyživovaciu povinnosť otca, ako je upravené v Rozsudku tunajšieho súdu sp. zn. 12P/81/2013.

Súd vzhľadom na uvedené určil vyživovaciu povinnosť otca voči deťom tak, ako to vyplýva z výroku rozsudku, nakoľko takto určené výživné považuje za spravodlivé a najmä v záujme mal. detí s ohľadom na ich potreby, pohlavie, fyzický vývin. Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že je v schopnostiach a možnostiach otca platiť uvedené výživné, ale najmä je to v záujme detí.

Na základe uvedených skutočností súd rozhodol tak, ako to vyplýva z enunciatu rozhodnutia.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 144 veta prvá O.s.p., podľa ktorého účastníci nemajú právo na náhradu trov konania o rozvod manželstva.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie a to do 15 dní odo dňa jeho písomného doručenia cestou podpísaného súdu na Krajský súd v Trnave, písomne alebo ústne do zápisnice.

Z písomne podaného odvolania musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sa ním sleduje, musí byť podpísané a datované. V odvolaní sa má ďalej uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (ako má odvolací súd rozhodnúť). Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis. Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie možno odôvodniť len tým, že

a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p., t.j.:

- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci;
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností;
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam;
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.);
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o exekútoroch a exekučnej činnosti v platnom znení.

Podľa § 27 ods. 1 ZR manžel, ktorý pri uzavretí manželstva prijal priezvisko druhého manžela ako spoločné priezvisko, môže do troch mesiacov po právoplatnosti rozhodnutia o rozvode manželstva matričnému úradu oznámiť, že prijíma opäť svoje predošlé priezvisko.